

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.07.2001, sp. zn. 4 To 70/2001, ECLI:CZ:VSPH:2001:4.TO.70.2001.1

Číslo: 45/2002

Právní věta:

Skutečnost, že soudce v minulosti zastupoval jako obhájce obviněného, který je nyní v jiné trestní věci poškozeným (§ 43 tr. ř.), není sama o sobě dostatečným důvodem pro závěr, že nemůže ve věci nestranně rozhodovat, pokud tato skutečnost nevedla ke vzniku poměru předpokládaného v ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 17.07.2001

Spisová značka: 4 To 70/2001

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obhájce, Vyloučení orgánů činných v trestním řízení

Předpisy: § 30 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zrušil k stížnosti krajského státního zástupce v Plzni usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 5. 2001 sp. zn. 33 T 1/2001 a rozhodl, že předseda senátu JUDr. P. P. není vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci obžalovaného M. K. vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 33 T 1/2001.

Z o d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Plzni rozhodl usnesením ze dne 28. 5. 2001 sp. zn. 33 T 1/2001 podle § 30 odst. 1 tr. řádu tak, že předseda senátu JUDr. P. P. je vyloučen z projednávání úkonů trestního řízení ve věci obžalovaného M. K. vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 33 T 1/2001. Toto rozhodnutí odůvodnil tím, že předseda senátu JUDr. P. P., který byl do roku 1994 advokátem, byl počátkem 80. let ustanoven obhájcem JUDr. P. A., tenkrát vazebně stíhanému pro majetkovou trestní věc. V trestní věci obžalovaného M. K. vystupuje JUDr. P. A. jako svědek, který měl podle obžalovaného organizovat všechny poškozené v dané trestní věci a přemlouvat je k tomu, aby proti obžalovanému nepravdivě vypovídali. S ohledem na svědeckou výpověď JUDr. P. A. není vyloučeno, že jednání obžalovaného vůči tomuto svědkovi může být posouzeno jako další dílčí útok pokračujícího trestného

činu, pro který je obžalovaný stíhán. Senát krajského soudu proto dospěl k závěru, že s ohledem na předchozí vztah mezi předsedou senátu a JUDr. P. A. by mohl obžalovaný dospět k závěru, že předseda senátu má k němu určitý poměr, a že je tedy vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení.

Proti tomuto usnesení podal v zákonné lhůtě stížnost krajský státní zástupce v Plzni. V odůvodnění stížnosti namítl, že nebyly splněny podmínky pro postup podle § 30 odst. 1 tr. ř., neboť JUDr. P. A. je v současném stadiu trestního řízení v postavení svědka a úvahy soudu o jeho eventuálním postavení jako poškozeného jsou hypotetické. Pochybnosti nemůže vzbuzovat ani jeho vztah ke svědkovi před 20 lety, úvahy o možnosti vznesení námitky podjatosti nejsou rovněž na místě, neboť obžalovaný dosud tuto námitku nevznesl. Stěžovatel proto navrhl, aby stížnostní soud napadené usnesení zrušil a krajskému soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Ke stížnosti se vyjádřili obžalovaný M. K. a poškození JUDr. P. A., V. B., J. V., J. B., S. W., a Ing. P. J.

Obžalovaný prostřednictvím svého obhájce odmítl názor krajské státní zástupkyně, že postavení JUDr. P. A. je na úrovni svědka a že úvahy o jeho procesním postavení poškozeného jsou hypotetické. Podle jeho názoru je svědek poškozeným, neboť uvádí, že byl obžalovaným poškozen, a ve smyslu § 43 odst. 1 tr. ř. je poškozeným ten, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda. Podjatost předsedy senátu byla obžalovaným vnímána a námitka by byla v nejbližších dnech písemně vznesena. Obhajoba proto považuje rozhodnutí soudu o podjatosti předsedy senátu za správné a navrhuje, aby stížnost krajského státního zástupce byla zamítnuta.

Poškození prostřednictvím společného zmocněnce namítli, že JUDr. P. A. vystupuje v tomto trestním řízení nejen jako svědek, ale i jako poškozený, neboť uplatnil u soudu řádně a včas svůj nárok na náhradu škody proti obžalovanému. Navíc může jít podle § 30 odst. 1 tr. ř. i o poměr k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, tedy i ke svědkovi, jehož svědecká výpověď bude muset být předsedou senátu přezkoumávána. Vztah advokáta a klienta, který byl mezi předsedou senátu a poškozeným a svědkem JUDr. P. A., musel být vztahem úzkým, bezpochyby spojeným s předáváním zcela důvěrných informací. Tato skutečnost nepochybně vzbuzuje důvodné pochybnosti, že předseda senátu nemůže ve věci nestranně rozhodovat, přičemž podmínkou pro postup podle § 30 odst. 1 tr. ř. není vznesení námitky podjatosti kteroukoli ze stran. Pokud státní zástupkyně poukazuje na to, že se předseda senátu necítí být subjektivně podjatý, a přesto bylo vydáno napadené usnesení, je třeba uvést, že napadené usnesení bylo vyhlášeno celým senátem, a že pro postup podle § 30 odst. 1 tr. ř. navíc nejsou podstatné subjektivní pocity vyloučené osoby, ale objektivní skutečnosti, které mohou zejména u ostatních osob vyvolat pochybnosti o možnosti vyloučené osoby nestranně ve věci rozhodovat.

Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení a řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům:

Jak vyplývá z odůvodnění napadeného usnesení, krajský soud dospěl k závěru, že předseda senátu JUDr. P. P. je vyloučen z trestní věci obžalovaného pro svůj poměr ke svědku a poškozenému JUDr. P. A., kterého počátkem 80. let zastupoval v pozici obhájce jako obviněného ve vazební majetkové trestní věci, přičemž by tato skutečnost mohla podle krajského soudu v obžalovaném vyvolat pochybnosti o nestranném rozhodování předsedy senátu v jeho trestní věci.

Vrchní soud se v první řadě zabýval námitkou stěžovatele, že JUDr. P. A. nemá v současném stadiu řízení postavení poškozeného a že proto nejsou splněny podmínky pro postup dle § 30 odst. 1 tr. ř. Tuto námitku neshledal vrchní soud důvodnou. Jak je zřejmé z obsahu spisu, z výpovědi tohoto svědka v přípravném řízení i před soudem vyplývá, že mu měla být způsobena škoda jednáním obžalovaného, které by mohlo být posouzeno jako další dílčí útok žalovaného trestného činu podvodu

podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. Tento útok byl ostatně součástí skutku od sdělení obvinění až po návrh na podání obžaloby. Poškozený se k trestnímu stíhání řádně a včas připojil a soud jeho návrh na náhradu škody vůči obžalovanému před zahájením dokazování v hlavním líčení přečetl, čímž ho k hlavnímu líčení jako poškozeného ve smyslu § 43 odst. 2 tr. ř. připustil. Je proto nepochybné, že JUDr. P. A. je osobou, jíž se trestní řízení proti obžalovanému přímo dotýká.

Vrchní soud se proto dále zabýval otázkou, zda poměr JUDr. P. P. jako obhájce k JUDr. P. A. jako jeho klientovi ve vazební majetkové trestní věci zhruba před 20 lety může vzbuzovat pochybnosti, že JUDr. P. P. jako předseda senátu nemůže v trestní věci, v níž je JUDr. P. A. poškozený, nestranně rozhodovat.

Je třeba uvést, že obecně nelze vyloučit, že vztah předsedy senátu jakožto bývalého obhájce poškozeného k tomuto poškozenému by mohl za určitých okolností vzbuzovat pochybnosti o nestrannosti předsedy senátu a mohl by vést až k vyslovení podjatosti dle § 30 odst. 1 tr. ř. V tomto konkrétním případě však je třeba přihlídnout především k době téměř dvaceti let, která uplynula, aniž se předseda senátu, jak vyplývá z odůvodnění napadeného usnesení, s poškozeným setkal. Z napadeného usnesení, ale ani z vyjádření poškozeného, nevyplývá, že by se mělo jednat o mimořádný případ či o vznik mimořádné osobní vazby mezi tehdejším obhájcem a jeho klientem, lze tedy usuzovat, že pro JUDr. P. P. se jednalo o zcela běžný případ obhajoby, jakých vykonal až do ukončení své praxe advokáta v roce 1994 celou řadu. Nelze proto ani předpokládat, že by si z tehdejší obhajoby tohoto klienta pamatoval případné důvěrné informace, jak na to poukazuje zmocněnec poškozených. Sám předseda senátu se v odůvodnění napadeného usnesení vyjádřil, že po subjektivní stránce se necítí být podjatý, neboť nemá žádný poměr ani k věci, ani k žádné osobě, jíž se věc týká, tedy ani k JUDr. P. A. Rovněž v dosavadním postupu předsedy senátu v této trestní věci nebylo shledáno nic, co by svědčilo o jeho podjatosti, a žádná ze stran v tomto směru ani nic nenamítala. Vzhledem ke všem těmto skutečnostem se Vrchní soud ztotožnil s námitkou stěžovatele v tom, že uvedený vztah předsedy senátu JUDr. P. P. k JUDr. P. A. před 20 lety sám o sobě nemůže vzbuzovat pochybnosti o nepodjatosti předsedy senátu. Proto podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu zrušil napadené usnesení a sám rozhodl tak, že předseda senátu JUDr. P. P. není podle § 30 odst. 1 tr. řádu vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci obžalovaného M. K.